



Razem w Europie?

Co Polacy i Niemcy sądzą
o polityce europejskiej

WYNIKI BAROMETRU
POLSKA – NIEMCY 2018

Współpraca:

INSTYTUT SPRAW
PUBLICZNYCH

 **Körber**
Stiftung

 **Konrad
Adenauer
Stiftung**

- 58%** Niemców i **55%** Polaków uważa, że Niemcy przyczyniają się do lepszej współpracy w Europie, **53%** Niemców krytycznie ocenia polską politykę europejską, W Polsce zaś dobre świadectwo wydaje polityce europejskiej Warszawy **45%** badanych, a **40%** postrzega ją raczej krytycznie.
- 39%** Polaków – najlicniejsza grupa badanych – uważa, że Niemcy zachowują się w Unii Europejskiej zbyt dominująco i za rzadko idą na kompromis. Podobnie sądzi jedynie **13%** badanych Niemców, a **33%** z nich życzyłaby sobie bardziej dominującej postawy swojego kraju.
- 43%** Polaków uważa, że Niemcy traktują ich kraj w Unii Europejskiej zawsze lub często po partnersku, zbliżony odsetek respondentów z Polski sądzi, że robią to rzadko lub nigdy. Wielu Niemców postrzega to podobnie – **45%** przyznaje, że relacje są równorzędne rzadko lub nigdy.
- 74%** badanych Polaków nie czuje się potencjalnie zagrożona przez Niemcy, **65%** nie dostrzega zagrożenia politycznego, a **65%** – zagrożenia gospodarczego. Odsetek Polaków, którzy nie widzą w Niemczech zagrożenia, zwiększa się od lat.
- 54%** Polaków widzi we wzmocnieniu Bundeswehry zwiększenie polskiego bezpieczeństwa. Zdanie to podziela **45%** Niemców.
- 48%** badanych Polaków i **42%** Niemców opowiada się za pogłębieniem integracji w Unii Europejskiej. Opinię, że integracja zaszła już za daleko, popiera odpowiednio **18%** i **20%** badanych z obu krajów.
- 62%** Niemców i **56%** Polaków uważa, że głównym wyzwaniem na najbliższe miesiące dla Unii Europejskiej pozostaje kwestia uchodźców i migracji.
- 79%** Polaków i jedynie **41%** Niemców sądzi, że ich kraj powinien ściśle współpracować ze Stanami Zjednoczonymi. Za mocną kooperacją z krajem sąsiada opowiada się **74%** Polaków i **39%** Niemców.



Razem w Europie? Co Polacy i Niemcy sądzą o polityce europejskiej

Debaty na temat reform Unii Europejskiej trwają. Oczekiwania są duże, zwłaszcza wobec Niemiec. Kiedy jedni liczą na aktywny proeuropejski kurs Berlina, inni zarzucają Niemcom już teraz zbyt dużą dominację.

Napięcia znajdują także odzwierciedlenie w relacjach między Polską a Niemcami. Z perspektywy Berlina Polska jest nie tylko sąsiadem, z którym łączy Niemcy trudna historia, ale także ważnym, dynamicznie rozwijającym się gospodarczo państwem członkowskim Unii Europejskiej. Różne stanowiska, choćby w odniesieniu do pokonywania wyzwań związanych z uchodźcami i migracją czy przyszłości „projektu Europa” i stosowania zasad państwa prawa, stają się jednak coraz częściej wyzwaniem dla relacji polsko-niemieckich i wyznaczają granicę potencjału kooperacji w polityce europejskiej.

Ze względu na obecne polityczne rozbieżności między rządami w Berlinie i Warszawie szczególnie istotne jest spojrzenie, jak społeczeństwa obu państw oceniają politykę europejską sąsiada i przyszłe wyzwania w Unii Europejskiej.

Główne wnioski

- **Polska ocena niemieckiej polityki europejskiej uległa wprawdzie w ostatnich latach pogorszeniu, ale nadal większość badanych uważa, że Niemcy przyczyniają się raczej do lepszej współpracy niż do pogłębiania konfliktów w Europie.** Wielu Polaków zarzuca jednocześnie Niemcom zbyt dużą dominację.
- **Opinie Niemców na temat zachowania Polski w Unii Europejskiej są natomiast zdecydowanie krytyczne.** Sami Polacy są często podzieleni w kwestii oceny polityki europejskiej własnego rządu.

- **Jednocześnie Polacy, mimo historycznych doświadczeń, coraz rzadziej postrzegają Niemcy jako potencjalne zagrożenie** i dostrzegają we wzmacnieniu niemieckiej armii zwiększenie własnego bezpieczeństwa.

- **Jako najważniejszego partnera do ścisłej współpracy dwustronnej Polacy wskazują Stany Zjednoczone,** gdy wśród Niemców kraj ten jako ważny sojusznik traci na znaczeniu. Również Polska nie jest przez niemieckich respondentów uznawana jako priorytetowy partner, choć Polacy życzą sobie ścisłej współpracy z Niemcami.

- **Zagrożenie dla demokracji i państwa prawa ze strony ruchów populistycznych jest w Polsce dostrzegane rzadziej niż w Niemczech.**

- **Zarówno w Niemczech, jak i w Polsce największa grupa respondentów opowiada się za pogłębieniem integracji europejskiej. Jedna piąta ankietowanych w obu krajach sądzi jednak, że zasza już ona za daleko.**

Dodatkowe informacje na temat sondażu są dostępne pod adresem:

www.koerber-stiftung.de/german-polish-barometer

Baza danych

Badania w Polsce i w Niemczech zostały przeprowadzone na zlecenie Instytutu Spraw Publicznych, Fundacji Körbera i Fundacji Konrada Adenauera. GfK Polonia przeprowadziła sondaż w Polsce w okresie od 5 do 12 kwietnia 2018 roku na reprezentatywnej grupie 1 tysiąca Polaków w wieku od piętnastu lat. GfK Deutschland przeprowadziła sondaż w Niemczech w okresie od 6 do 13 kwietnia 2018 roku na reprezentatywnej grupie 1 tysiąca Niemców w wieku od czternastu lat. Metoda badawcza: wywiady bezpośrednie CAPI.

Między gotowością do kompromisów a dominacją – polityka europejska nad Wisłą i Sprewą

Polacy od lat pozytywnie oceniają niemiecką politykę europejską, wskazując, że kraj ten raczej przyczynia się do lepszej współpracy w Europie. Obecnie takie zdanie podziela 55% pytaných Polaków. Jest to więc, co zwraca uwagę, niewiele mniejszy odsetek niż podobnie myślących Niemców (58%).

Jednocześnie dobre oceny Polaków są coraz rzadsze – obecny wynik jest najgorszy od 2005 roku. Wyraźnie można dostrzec zbieżność rosnącego negatywnego nastawienia społeczeństwa z pozycją obecnych polskich elit rządzących, które krytycznie odnoszą się do polityki europejskiej Berlina. Na konstruktywne zachowanie Berlina w Europie wskazuje 42% respondentów będących zwolennikami rządzącej partii Prawo i Sprawiedliwość oraz 65% wyborców opozycyjnej Platformy Obywatelskiej. Po niemieckiej stronie wyraźny jest wysoki **odsetek** respon-

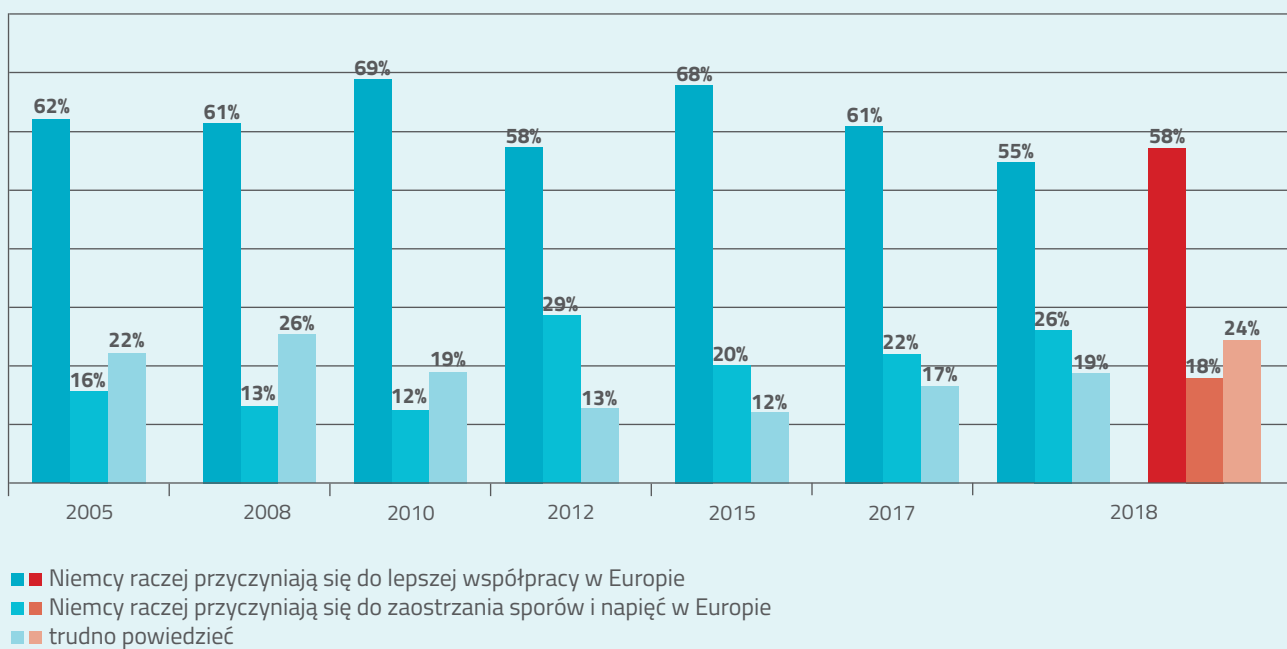
dentów, którzy nie potrafili udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Wahania Niemców w ocenie polityki europejskiej własnego kraju są jeszcze większe w wypadku pytania o niemiecką dominację w Europie. Największa grupa respondentów z Niemiec (40%) uznaje sposób postępowania Berlina na arenie europejskiej za odpowiedni i zorientowany na kompromis, a co trzeci ankietowany życzyłby sobie bardziej dominującej postawy (33%). Mniej zaskakujące jest, że Polacy postulat ten odrzucają – popiera go jedynie 13% badanych. Największa grupa Polaków krytycznie odnosi się do dominującej roli Berlina. Jednocześnie są widoczne głębokie podziały polityczne między dwoma obozami w Polsce – podobny odsetek badanych uznaje, że styl niemieckiej polityki europejskiej jest zbyt dominujący (39%), lub ocenia go jako odpowiedni (35%).

Jak należy oceniać niemiecką politykę europejską?

PL

DE



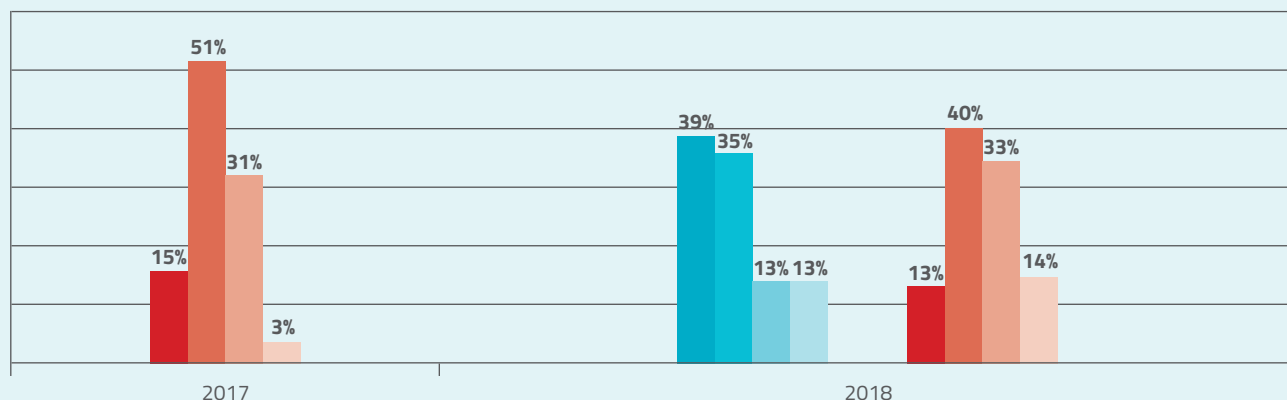
Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera,
2005 - 2017: Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Konrada Adenauera

Czy Niemcy zachowują się w UE w sposób zbyt dominujący?

PL

DE



- Niemcy zachowują się w UE w sposób zbyt dominujący i idą za rzadko na kompromis
- Niemcy w UE odpowiednio często idą na kompromis i w sposób wyważony dbają o swoje interesy
- Niemcy powinni w ramach UE zachowywać się w sposób bardziej dominujący i silniej reprezentować swoje interesy
- Trudno powiedzieć

Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera,
2017: Körber-Stiftung

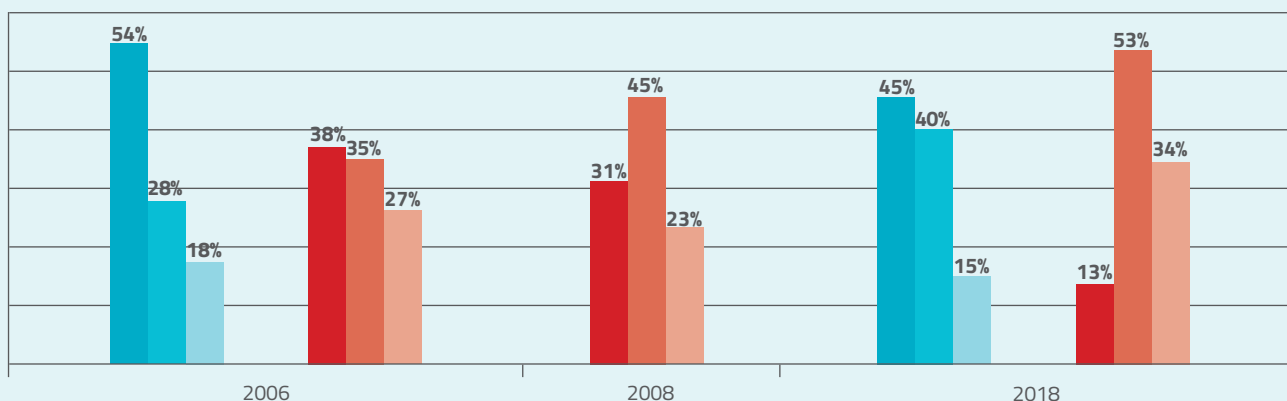
Odmienne spojrzenie Niemcy i Polacy mają na działania Warszawy na arenie europejskiej. Ponad połowa (53%) Niemców zarzuca Polsce przyczynianie się raczej do zaostrzania podziałów w Europie, a jedynie 13% ocenia je jako konstruktywne i nastawione na dialog. Polacy są w tej

kwestii bardzo podzieleni – największa grupa sądzi, że ich kraj działa konstruktywnie (45%), ale niewiele mniejsza grupa jest odmiennego zdania (40%). Pokazuje to ponownie podział polskiego społeczeństwa w **ocenach** dotyczących polityki europejskiej Warszawy.

Jak należy oceniać polską politykę europejską?

PL

DE



- Polska raczej przyczynia się do lepszej współpracy w Europie
- Polska raczej przyczynia się do zaostrzania sporów i napięć w Europie
- trudno powiedzieć

Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera
2006 & 2008: Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Konrada Adenauera



Za dobrą współpracą, przeciw twardej obronie interesów

Mimo różnych ocen dotyczących wzajemnej polityki europejskiej większość badanych z obu krajów opowiada się za tym, aby w relacjach z państwem sąsiada nastawiały się one raczej na kooperację niż na twardą obronę swoich interesów. Życzenie dobrej współpracy jest bardziej rozpowszechnione w Polsce (62%) niż u zachodnich sąsiadów (52%), przy czym w samych Niemczech widoczne są różnice – mieszkańcy wschodnich krajów związkowych częściej opowiadają się za dobrą współpracą (60%) niż mieszkańcy zachodnich krajów związkowych (50%).

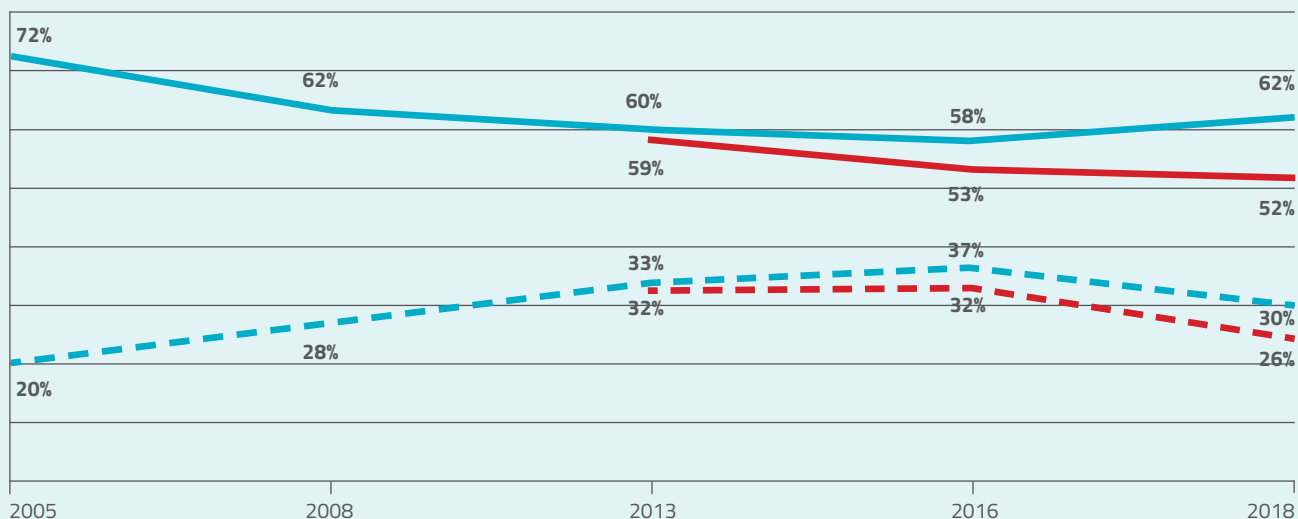
W Polsce od dziesięciu lat wyniki w tym zakresie utrzymują się na podobnym poziomie. W ostatnich dwóch latach, po spadku w 2016 roku, poziom ten ponownie nieznacznie wzrósł. Pokazuje to, jak ważne dla większości Polaków jest konstruktywne

nastawienie do kraju sąsiada. Także odpowiedzi na to pytanie wyraźnie pokazują podział polskiego społeczeństwa. Wyborcy będącej u władzy partii Prawo i Sprawiedliwość częściej niż zwolennicy Platformy Obywatelskiej opowiadają się za polityką mniej kooperacyjną i bardziej zorientowaną na obronę interesów (41% do 21%).

Nawet jednak w pierwszej grupie respondentów orientacja na zorientowany na obronę interesów kurs nie zyskuje większości.

52% Niemców i 62% Polaków uważa, że ich kraj powinien nastawiać się w relacjach z państwem sąsiednim raczej na współpracę niż obronę własnych interesów.

Na co Polska / Niemcy powinna być przede wszystkim zorientowana w swoich stosunkach z Niemcami / Polską?



— nastawiać się raczej na współpracę i osiąganie kompromisów
- - nastawiać się na zdecydowaną obronę swoich interesów

Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera,
2013 i 2016: Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Bertelsmanna, Fundacja Konrada Adenauera,
2005 & 2008: Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Konrada Adenauera



Po partnersku? Kwestia perspektywy

Na tle dyskusji o niemieckiej roli w Unii Europejskiej, ale także ze względu na trudną wspólną historię, po polskiej stronie szczególnie mocno zwraca się uwagę na „równorzędne partnerstwo” między Warszawą a Berlinem.

Obecnie grupa Polaków, która uważa, że Niemcy traktują Polskę jako równorzędnego partnera w Unii Europejskiej zawsze lub często, jest tak samo liczna (43%) jak grupa polskich badanych oceniających takie partnerskie podejście ze strony Niemiec za rzadkie lub niewystępujące nigdy (43%). Jest to najlepszy wynik od 2012 roku. Podobny odsetek ankietowanych uważał w 2015 roku, że relacje są zawsze lub często partnerskie, wówczas jednak grupa tych, którzy wskazywali na rzadkość lub niewystępowanie takich zachowań,

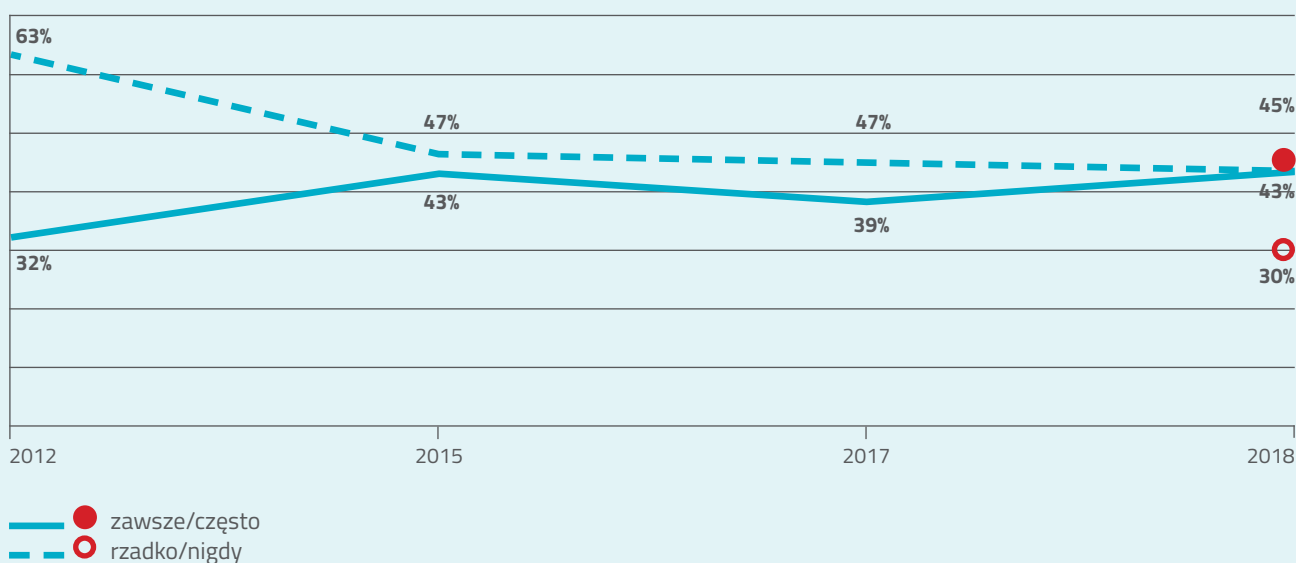
przeważała i wynosiła 47%. Obecny wynik jest szczególnie interesujący w wymiarze toczonych w Polsce debat, czy Niemcy traktują Polskę na równi. Ponownie można dostrzec różnice w odpowiedziach między elektoratem Prawa i Sprawiedliwości, który jedynie w 27% wskazuje na partnerskie traktowanie zawsze lub często, a wyborcami Platformy Obywatelskiej – 48% zwolenników tej partii wskazuje na partnerskie traktowanie zawsze lub często.

Po niemieckiej stronie oceny partnerskiego traktowania Polski wypadają bardziej negatywnie. Największa grupa ankietowanych (45%) uważa, że Niemcy traktują Polskę po partnersku rzadko lub nigdy. Co czwarty Niemiec uchyla się od odpowiedzi (25%).

Czy Niemcy traktują Polskę jako równorzędnego partnera w Unii Europejskiej?

PL

DE



Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera,
2005 - 2017: Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Konrada Adenauera

Wątpliwości co do wiarygodności polskiego rządu

Negatywne oceny polskiej polityki europejskiej przez niemieckich respondentów są powiązane z oceną, że polski rząd, biorąc pod uwagę rosnące różnice zdań na temat przyjmowania uchodźców, przyszłości Europy czy europejskich wartości, nie jest już wiarygodnym partnerem w Unii Europejskiej. Twierdzi tak prawie połowa badanych Niemców (48%). Jednocześnie bardzo wysoki odsetek respondentów – co trzeci z nich – nie udziela na to pytanie odpowiedzi.

Także dla wielu Polaków pytanie nie jest łatwe, gdyż co czwarty nie ma na ten temat zdania. **Wprawdzie** największa grupa Polaków sądzi, że polski rząd pozostaje wiarygodnym partnerem w Unii Europejskiej (40%), ale 35% respondentów temu zaprzecza. Największa grupa wyborców Prawa i Sprawiedliwości uważa ~~wprawdzie~~, że rząd jest wiarygodny (45%), nie stanowi ona jednak nawet połowy zwolenników tej partii. Z kolei wśród osób popierających Platformę Obywatelską odsetek przekonanych o wiarygodności rządu wynosi aż 32%. Występujący ogólnie jasny podział społeczeństwa na obóz rządowy i opozycyjny

w tym wypadku zmienia się raczej na podział między zwolenników, krytyków i niezdecydowanych. Od 2016 roku odsetki odpowiedzi pozytywnych i negatywnych zbliżają się do siebie. Wszystko to jednak w granicach błędu statystycznego.

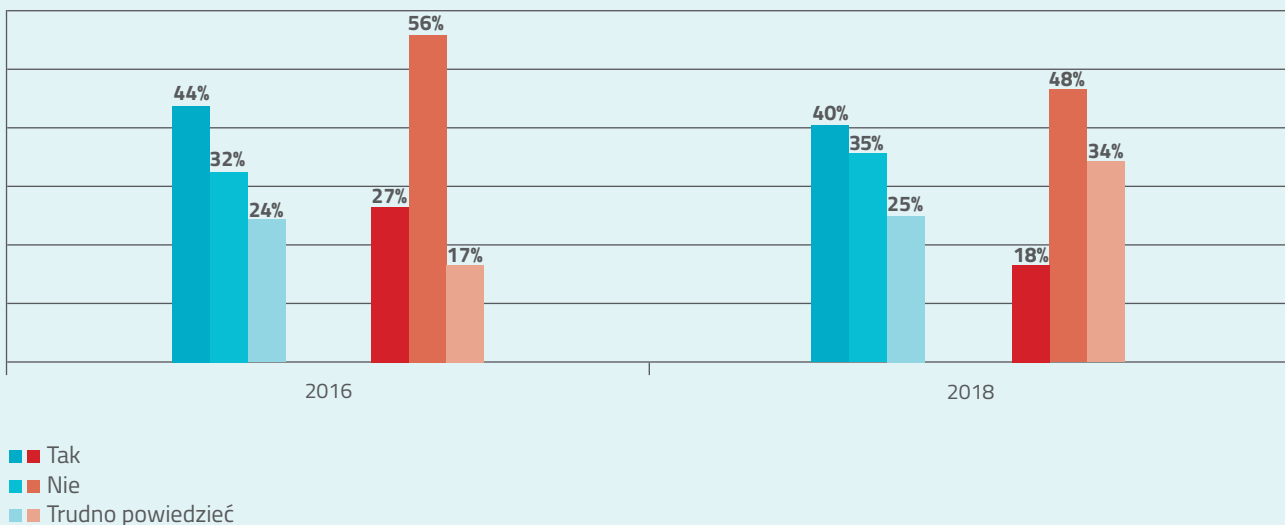
W porównaniu z niewielkimi zmianami po polskiej stronie zmiany w opiniach Niemców są wyraźniejsze, przy czym nie wzrósł odsetek opinii krytykujących polską politykę europejską, lecz dwukrotnie wzrosła grupa tych badanych, którzy nie udzielają odpowiedzi. Jednocześnie spadł o podobną wartość odsetek opinii zarówno pozytywnych, jak i negatywnych – o dziewięć i osiem punktów procentowych.

48% badanych Niemców i **35%** ankietyowanych Polaków sądzi, że polski rząd nie jest wiarygodnym partnerem w Unii Europejskiej.

Czy obecny polski rząd jest nadal wiarygodnym partnerem w Unii Europejskiej?

PL

DE



Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera,

2016: Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Bertelsmanna, Fundacja Konrada Adenauera,

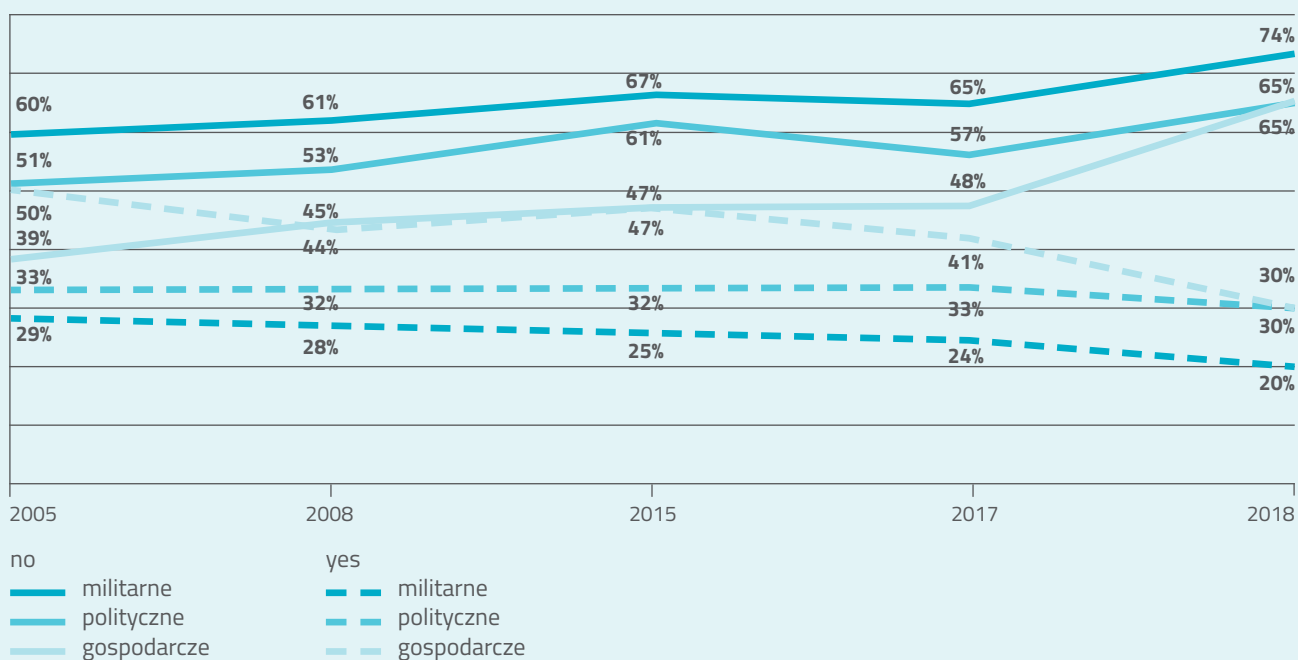
Niemcy coraz rzadziej postrzegane jako zagrożenie

Niemcy w Polsce były postrzegane jako zagrożenie. Wynikało to z historycznych doświadczeń, zwłaszcza okresu drugiej wojny światowej. Obie strony po 1989 roku intensywnie starały się odbudować zaufanie. Zwłaszcza wejście Polski do NATO w 1999 roku i przystąpienie do Unii Europejskiej w 2004 roku dało trwałe podstawy polskiego bezpieczeństwa. Pozytywne rezultaty w odniesieniu do postrzegania Niemiec są tymczasem wyraźnie widoczne – odsetek Polaków, którzy obawiają się Niemiec, powoli, ale systematycznie spada. Obecnie trzy czwarte polskich respondentów nie czuje się przez Niemcy zagrożone militarnie (74%), a dwie trzecie – politycznie (65%) czy gospodarczo (65%). Nadal jednak co piąty ankietowany Polak uważa, że Niemcy mogą dla Polski stanowić potencjalne zagrożenie militarne.

Szczególnie wyraźne są zmiany w odniesieniu do potencjalnego zagrożenia gospodarczego. Niemcy są dla Polski najważniejszym partnerem ekonomicznym, pozostając czołowym krajem, do którego Polska eksportuje towary. Ponadto niemieckie inwestycje są najliczniejsze wśród wszystkich zagranicznych inwestycji w Polsce. Zalety takiej sieci powiązań i pozytywne skutki dla polskiego rynku i polskich pracowników są widoczne. Przez lata pojawiały się jednak także głosy o zbyt dużym uzależnieniu od niemieckiej gospodarki oraz o potencjalnym wykorzystywaniu przez niemieckich inwestorów sprzyjających warunków w Polsce. Stąd przez lata Polacy byli podzieleni w ocenach, czy Niemcy są gospodarczym zagrożeniem dla ich kraju. Najnowsze dane wskazują, że większość badanych już takiego zagrożenia nie dostrzega.

Czy Niemcy w przyszłości mogą stanowić dla Polski zagrożenie? Opinie Polaków

PL



Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera,
2005 - 2017: Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Konrada Adenauera.

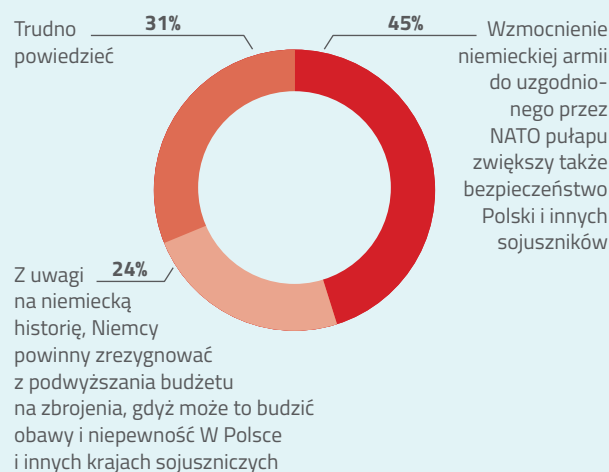
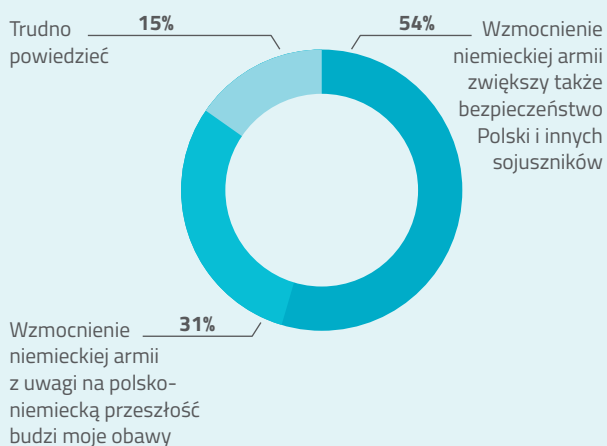
Wzmocnienie Bundeswehry – żaden problem dla większości Polaków

To, że Polacy coraz rzadziej postrzegają Niemcy jako potencjalne zagrożenie militarne, wiąże się z członkostwem obu krajów w NATO i wzajemnym zobowiązaniem o wspieraniu się w sytuacji zagrożenia.

Niemcy, podobnie jak inni sojusznicy w NATO, zobowiązały się na szczycie w Walii w 2014 roku do stopniowego podnoszenia wydatków na wojsko do poziomu 2% PKB w 2022 roku. Obecnie przeznaczają na armię około 1,3% PKB. Podniesienie wydatków na obronę dzieli niemiecką opinię publiczną. Większość Polaków popiera wzmocnienie niemieckiej armii. Uważają oni, że wzmocnienie Bundeswehry zwiększyłoby bezpieczeństwo Polski i innych sojuszników (54%).

Obawy o niemiecką militarną siłę wyraża mniej niż jedna trzecia respondentów w Polsce (31%). Mimo szeroko rozpowszechnionego w Niemczech **sceptycyzmu** dotyczącego podniesienia budżetu na zbrojenia, także 45% pytanym Niemców postrzega wzmocnioną Bundeswehrę jako wkład w bezpieczeństwo Polski. Co czwarty niemiecki badany wyraża opinię, że Niemcy powinny zrezygnować z podnoszenia wydatków na obronę, ponieważ mogłoby to – także z uwagi na niemiecką historię – wzbudzać obawy (24%). Niemcy wschodni częściej podzielają tę opinię (36%) niż Niemcy zachodni (22%). Zwraca uwagę, że o wiele więcej Niemców niż Polaków ma trudności z odpowiedzią na to pytanie (31% do 15%).

Czy wzmocnienie niemieckiej armii zwiększy bezpieczeństwo Polski?



Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera



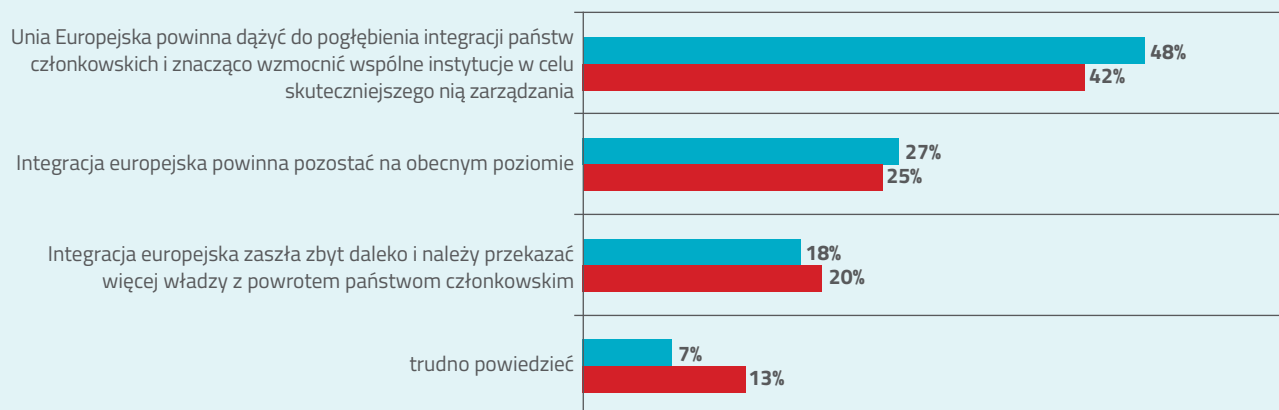
Jasne „tak” dla kontynuowania procesu integracji europejskiej

Berlin i Warszawa mają różne wyobrażenia co do przyszłego kształtu integracji europejskiej. Polska podkreśla kwestię suwerenności państw członkowskich, podczas kiedy w Niemczech trwa debata na temat treści i form dalszej integracji, zainicjowana przez prezydenta Francji Emmanuela Macrona.

Najliczniejsze grupy badanych po obu stronach Odry są za dalszą ściślejszą integracją. Zdanie to podziela nawet nieco więcej respondentów z Polski (48%) niż z Niemiec (42%). Co piąty pytany Niemiec i Polak uważa, że integracja zaszła już za daleko (odpowiednio 20% i 18%), a co czwarty wybiera odpowiedź pośrednią, co może także oznaczać poparcie dla obecnego stanu integracji.

W obu krajach odpowiedzi zależą od preferencji partyjnych. W Polsce szczególnie często – w porównaniu z innymi ankietowanymi – uważają, że integracja europejska zaszła już za daleko, wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (27%). Podobnie sędzi po stronie niemieckiej większość zwolenników Alternatywy dla Niemiec (53%), ale także stosunkowo duża grupa wyborców FDP (27%) oraz partii Lewica (24%). Opinie w Polsce nie zależą od wieku badanych. Po stronie niemieckiej co czwarty badany w wieku od czternastu do dziewiętnastu lat nie **na** zdania na ten temat, ale to najstarsi badani (powyżej siedemdziesiątego roku życia) najrzadziej uważają, że integracja powinna dalej postępować (37%).

Jak powinna wyglądać europejska przyszłość?



Ankietowani mogli odpowiedzieć na skali, gdzie 1=pogłębienie integracji, a 5= proces integracji zaszedł już za daleko. Na wykresie zsumowano odsetki odpowiedzi 1 i 2.

Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera



Uchodźcy i migracje największym wyzwaniem dla Unii Europejskiej

Wśród wielu wyzwań, przed którymi staje obecnie Unia Europejska, Niemcy i Polacy zgodnie wskazują na pierwszym miejscu kwestię uchodźców i migracji (odpowiednio 62% i 56%). Podobnie często wybierają także takie zagadnienia jak wojny w europejskim sąsiedztwie, zapewnienie trwałego wzrostu gospodarczego i niskiego bezrobocia czy redukcja różnic w zamożności między krajami i regionami Europy. W przekonaniu niemieckich respondentów dużą wagę mają także kwestie jak nierówności społeczne, relacje ze Stanami Zjednoczonymi czy zagrożenie demokracji i rządów prawa ze strony ruchów o charakterze populistycznym. Polacy na drugim miejscu wskazują jednak relacje z Rosją, **kiedy** dwa ostatnie wysoko postawione w niemieckiej hierarchii wyzwania znajdują się w polskich opiniach na końcu listy zagadnień, którymi powinna się w pierwszej kolejności zająwać Unia Europejska.

62% Niemców i 56% Polaków uważa, że głównym wyzwaniem na najbliższe miesiące dla Unii Europejskiej pozostaje kwestia uchodźców i migracji.

Tak różna hierarchia europejskich priorytetów po obu stronach Odry oddaje różnorodność posiadanych doświadczeń, roli, jaką dane państwo odgrywa w wymiarze europejskim i globalnym, oraz wewnętrznej sytuacji politycznej. Polacy ze względu na sąsiedztwo

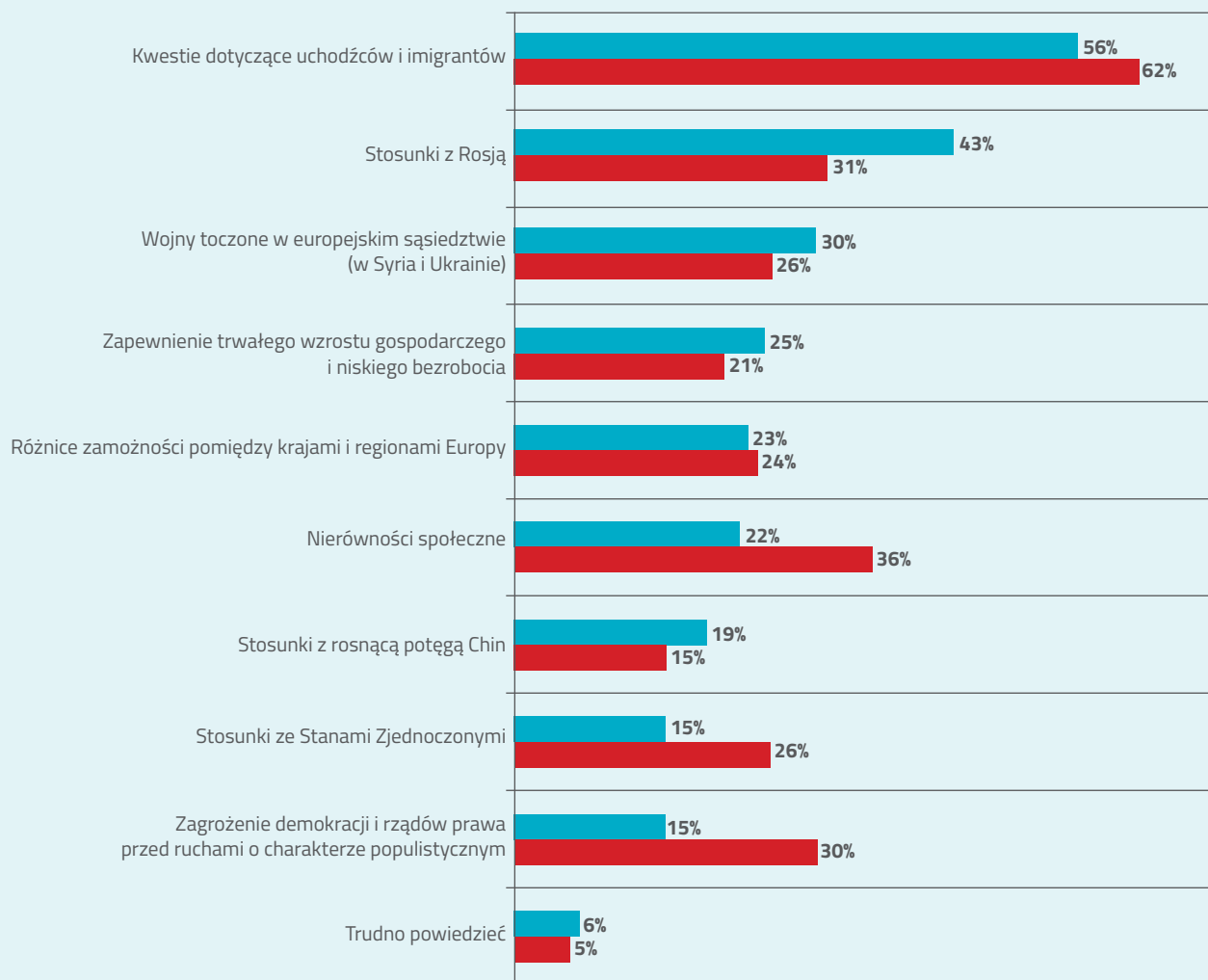
i negatywne doświadczenia z przeszłości oraz działania Rosji w ostatnich latach wobec Gruzji i Ukrainy za jedno z kluczowych wyzwań dla Unii Europejskiej uznają stosunki z tym państwem. Jednocześnie dla nich relacje ze Stanami Zjednoczonymi są postrzegane głównie przez pryzmat bilateralnych ustaleń dotyczących obecności amerykańskich wojsk na polskim terytorium. Z kolei w Niemczech relacje ze Stanami Zjednoczonymi są odbierane jako wyzwanie dla całej Unii Europejskiej związane z obecnymi napięciami w stosunkach transatlantyckich, które bezpośrednio dotyczą także Berlina.

Co czwarty niemiecki respondent uważa za wyzwanie kwestie związane z zagrożeniem dla demokracji przez **populistyczne**. Po polskiej stronie podobnie są one traktowane jedynie przez 15% respondentów – szczególnie rzadko uważają tak wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (7%), znacznie częściej zwolennicy Platformy Obywatelskiej (25%). W Niemczech dostrzega w tym wyzwanie 8% zwolenników Alternatywy dla Niemiec. W wypadku wyborców innych ugrupowań odsetki te są wyższe (CDU – 31%, SPD – 25%, Zieloni – 43%, FDP – 34%, Lewica – 41%). W sprawie relacji z Rosją czy ze Stanami Zjednoczonymi preferencje partyjne nie odgrywają roli w udzielanych odpowiedziach ani w Niemczech, ani w Polsce. W Niemczech zwolennicy partii CDU/CSU stosunkowo częściej niż wyborcy innych ugrupowań wskazują na wyzwanie związane z wojnami w europejskim sąsiedztwie.

Co uważa Pan/Pani za największe wyzwanie dla Unii Europejskiej w nadchodzących miesiącach?

PL

DE



Respondenci mogli wskazać do trzech wyzwań z podanej listy.

Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera

Także osoby w wieku od czternastu do dwudziestu dziewięciu lat dostrzegają największe wyzwanie dla Unii Europejskiej w kwestii uchodźców i migracji. Wśród tych respondentów wartości po polskiej stronie są wyższe (63%) niż po niemieckiej (59%).

Zagrożenie dla demokracji i państwa prawa ze strony ruchów populistycznych jako wyzwanie uznaje **26%** badanych Niemców i **15%** ankietowanych Polaków



Różna hierarchia ~~pożądanych partnerów~~

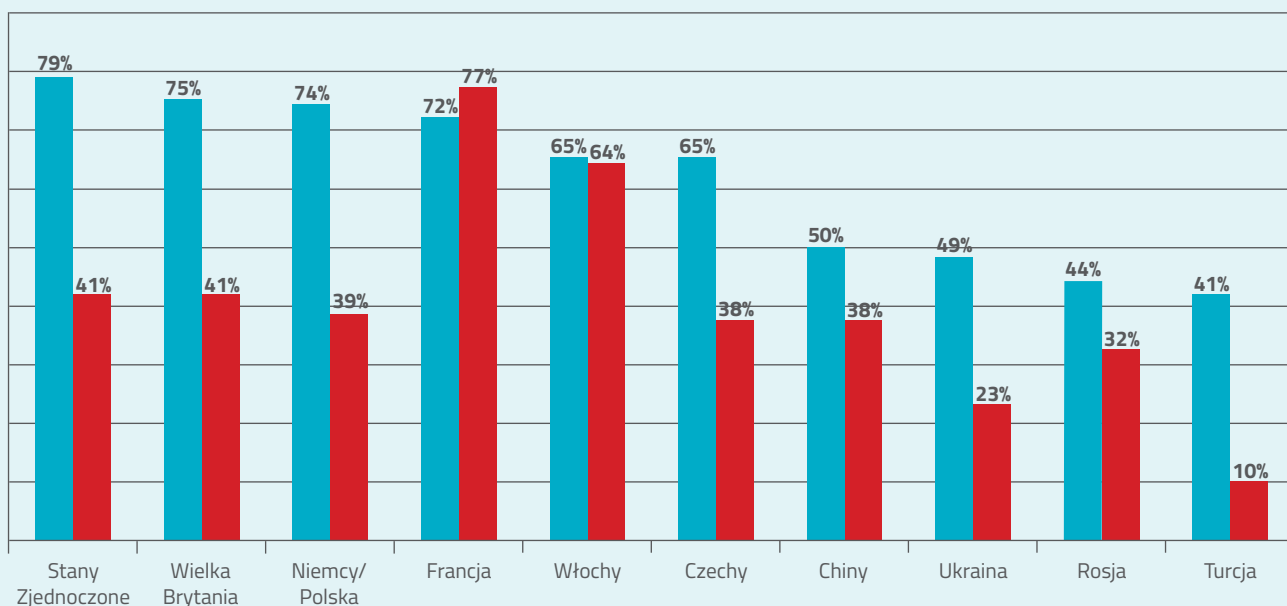
Dla Niemców najważniejszym partnerem pozostaje Francja. Za bardzo ścisłą lub ścisłą współpracą z tym krajem opowiada się trzy czwarte badanych (77%). Na drugim miejscu plasuje się Holandia (75%), wyprzedzająca Włochy (64%). Brexit i obciążone relacje ze Stanami Zjednoczonymi wpływają na wyniki ankiety. Wskazania na Wielką Brytanię i Stany Zjednoczone znacznie spadły w porównaniu z 2013 i 2016 rokiem (odpowiednio o osiemnaście i dwadzieścia siedem punktów procentowych w zestawieniu z 2013 rokiem).

Z kolei po polskiej stronie życzenie silnej współpracy z tymi krajami jest rozpowszechnione (79% i 75%). Takie stanowisko polskich badanych oddaje narrację obecnego polskiego rządu, który mimo brexitu nadal uważa Londyn za kluczowego partnera i podkreśla wagę polskich relacji ze Stanami Zjednoczonymi.

~~Kiedy~~ Niemcy są jednym z preferowanych partnerów w polskim rankingu, plasując się w nim stosunkowo wysoko, niemieccy badani przypisują Polsce jako partnerowi niewielkie znaczenie. ~~Przy czym~~ mieszkańcy wschodnich krajów związkowych opowiadają się za ścisłą współpracą zdecydowanie częściej niż zachodnich (52% do 36%).

Ogólnie Niemcy rzadziej oceniają, że współpraca z danym krajem powinna być ścisła, niż czynią to Polacy. Na przykład Niemcy cztery razy rzadziej niż Polacy opowiadają się za ścisłą współpracą z Turcją. Także ścisła współpraca z Rosją ma więcej zwolenników po polskiej stronie niż po niemieckiej (44% do 32%). W Niemczech za ścisłą kooperacją z tym krajem częściej optują respondenci z Niemiec wschodnich (44%) niż z Niemiec zachodnich (29%).

Czy Polska/Niemcy powinni ściśle współpracować z państwami z tej listy?



Respondenci mogli odpowiedzieć na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „bardzo ściśle współpracować”, a 5 – „w ogóle nie współpracować”. Na wykresie zsumowano wskazania 1 i 2 na skali

Źródło:

2018: Instytut Spraw Publicznych, Körber-Stiftung, Fundacja Konrada Adenauera

„**Barometr Polska–Niemcy**” jest projektem, który cyklicznie gromadzi i publikuje opinie Polaków i Niemców o stanie stosunków polsko-niemieckich i bieżących wyzwaniach. Instytut Spraw Publicznych prowadzi te badania od 2000 roku we współpracy z biurem Fundacji Konrada Adenauera w Polsce. W 2013 i 2016 roku badanie przeprowadzono także we współpracy z Fundacją Bertelsmanna. W 2018 roku partnerem tego projektu badawczego była Fundacja Körbera. W maju 2018 roku ukazała się pierwsza część omówienia tegorocznej edycji badań: „Polacy i Niemcy – dzieląca przeszłość, wspólna przyszłość?”

Projekt jest realizowany dzięki finansowemu wsparciu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.



FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Instytut Spraw Publicznych (ISP) jest jednym z czołowych polskich think tanków, niezależnym ośrodkiem badawczo-analitycznym. ISP powstał w 1995 roku. Przez prowadzenie badań, ekspertyz i rekomendacji dotyczących podstawowych kwestii życia publicznego Instytut służy obywatelowi, społeczeństwu i państwu.

Fundacja Körbera koncentruje swoje projekty operacyjne, działania w ramach sieci i współpracę z partnerami w obszarach: innowacje, porozumienie międzynarodowe oraz aktywne społeczeństwo obywatelskie. Fundacja, powołana do życia w 1959 roku przez przedsiębiorcę Kurta A. Körbera, ma siedziby w Hamburgu i Berlinie, działa w skali krajowej i międzynarodowej.

Fundacja Konrada Adenauera jest niemiecką fundacją polityczną, której działalność opiera się na wartościach chrześcijańskiej demokracji. Głównym zadaniem Fundacji jest edukacja obywatelska na rzecz pokoju, wolności i sprawiedliwości, wspieranie europejskiej jedności i relacji transatlantycznych oraz dialogu międzynarodowego. Poza Niemcami Fundacja prowadzi działalność w ponad 80 biurach na całym świecie.

Instytut Spraw Publicznych
ul. Szpitalna 5/22
00-031 Warszawa, Polska
Telefon: 0048 22 556 42 88
e-mail: isp@isp.org.pl

www.isp.org.pl

Körber-Stiftung
Biuro w Berlinie
Pariser Platz 4a
10117 Berlin, Deutschland
Telefon: 0049 30 20 62 67 60
e-mail: ip@koerber-stiftung.de

www.koerber-stiftung.de

Fundacja Konrada Adenauera
ul. Dąbrowskiego 56
02-561 Warszawa, Polska
Telefon: 0048 22 845 93 30
e-mail: kas@kas.pl

www.kas.pl

Wydawca: Körber-Stiftung, Hamburg
Instytut Spraw Publicznych, Warszawa
Fundacja Konrada Adenauera, Warszawa

Koncepcja, analiza i redakcja:
dr Agnieszka Łada, Joshua Webb
Opracowanie graficzne: Ewa Brejnakowska-Jończyk

ISBN: 978-83-7689-317-4

© Körber-Stiftung, Instytut Spraw Publicznych,
Fundacja Konrada Adenauera 2018